

PROBLEMATIC ASPECTS OF MODERN EDUCATION VIRTUALIZATION**Ayta Sakun***Doctor of Philosophy, associate professor**Kyiv National University of Technology and Design***Daryna Chernyak***candidate of sociological sciences, associate professor**Kyiv National University of Technology and Design***ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВІРТУАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ****Айта Сакун***д-р філос. наук, доцент,**завідувач кафедри філософії, політології та українознавства**Київський національний університет технологій та дизайну**м. Київ, Україна***Дарина Черняк***канд. соц. наук, доцент**Київський національний університет технологій та дизайну**м. Київ, Україна*

В умовах динамічного розвитку інформаційного світу все помітнішим стає факт, наскільки новітні інформаційні технології можуть сприяти постійному оновленню знань особистості та професійної компетенції її мислення. У той же час, старі моделі отримання знань ставляться під сумнів. Зокрема, традиційну освіту критикують за невідповідність сучасному рівню розвитку суспільства. Все більшого значення отримують «навчання на практиці» і здатність до мислення, спрямованість на пізнання. Сучасна інноваційна освіта набуває особливого значення. Вона передбачає освоєння інноваційно-креативного мислення. Якщо воно є власне мисленням, то повинно містити в собі всі універсально-всезагальні визначення мислення як такого. Якщо креативне мислення є сучасним, то воно визначається як здатність здійснювати адекватну діяльність у всіх сферах соціуму. Іншими словами, від інноваційно-креативного мислення вимагається змістовна відповідність природі процесу соціальності у його всезагальних вимірах. Сутнісна логіка процесу соціальності є логікою становлення людської суб'єктивності, логікою змістовного розпредметнення культурно-історичних форм когнітивної діяльності. А в результаті – і когнітивного виміру культури мислення в освітній діяльності.

Однією із суттєвих проблем когнітивного виміру соціальності є проблема віртуалізації. В першу чергу вона стосується освіти, яка окреслюється у сучасній науковій думці кількома підходами. У цілому їх можна звести до двох: перший підхід визначає віртуалізацію освіти як принцип дистанційної освіти, сенс якого полягає в активному застосуванні різноманітної символіки, відеофільмів, комп'ютерних

навчальних програм, інтерактивних методик тощо [1]. У рамках другого підходу віртуалізація освіти означає соціальний процес, пов'язаний із розвитком сучасних технологій і обумовлений переходом суспільства до постраціональної комунікації, яка постає однією із основних ознак інформаційного (постмодерного) суспільства.

В даній ситуації необхідно виявити, що, власне, розуміється під процесом віртуалізації. Адже термін «віртуальний» має тривалу історію, яка починається ще з Томи Аквінського. Сьогодні під поняттям «віртуальний» розуміється або вигаданий, уявлюваний об'єкт, або суб'єкт, а також категорія, відношення, дія тощо, які не присутні у даний момент у реальному світі, а створені уявою, людською думкою, або зімітовані за допомогою інших об'єктів чи відносин.

Завдання віртуалізації має на меті перетворити процес одержання знання, тобто освіти, з реального на віртуальний. Головна роль у цьому відводиться Інтернету як ключовій інформаційній технології сучасності. Проблематика взаємозв'язку Інтернету і суспільства досить часто підміняється сучасними філософами. Це пов'язано з переважанням у їхніх дослідженнях когнітивних та комунікативних складових, які є наслідком численних розвідок проблеми «мовних ігор» у працях спочатку постструктуралістів, а потім постмодерністів. В результаті ряд дослідників навіть ставляться до самого проекту Постмодерну як до засобу перепрограмування суспільства на нових засадах, внаслідок чого ми маємо потенційну можливість отримати нові виміри теоретичного мислення, виявити нові інваріанти усталеного простору зв'язків між наукою, освітою і різними сферами соціальної практики і комунікативного простору. Іншим напрямком досліджень вказаної проблематики виявлено, що «технологія Інтернету – нова технологія обміну інформацією на базі взаємопов'язаних мереж – є продовженням того процесу, який Арнольд Тойнбі називає процесом етерифікації, характерним для усіх сфер людського суспільства і культури» [2]. Цей процес «розпредметнення» комунікацій між індивідами супроводжується водночас створенням нового світу – світу об'єктивно-ідеальних смислів.

Проникнення Інтернету в систему науки і освіти, віртуалізація цих – знаннєвих – сфер людської діяльності приводить до ряду наслідків. Так, якщо раніше науковий текст був цілісний, завершений, втілював у собі стійку когнітивну систему, то тепер завдяки гіпертексту він стає майже нескінченним, постійно доповнюваним. Мається на увазі не тільки нескінченність у часовому чи просторовому сенсі, але й нескінченність його інтерпретацій. В силу чого, зазначає А. Огурцов, «система освіти повинна надати студентові найбільш соціально і культурно-значиму схему інтерпретації» [2]. Саме тому сутність освітньої діяльності за умов існування інформаційного суспільства трансформується. Викладач як головний суб'єкт навчального процесу перестає відігравати роль того, хто надає знання, роль своєрідного ретранслятора тексту, а стає «навігатором» у морі інформації, нескінченна кількість якої викликає, на думку М. Епштейна, «фрустрацію у людини» [3].

Таким чином, віртуалізація освіти має як позитивні, так і негативні наслідки. До позитивних слід віднести – демократизацію освіти, надання можливості якомога більшій кількості людей навчатися і навчати, мати доступ до навчальних матеріалів, робити навчальний процес нескінченним у часі та просторі. Крім того, віртуалізація освіти обумовлює зміну ролі викладача. Із негативних наслідків віртуалізації процесу одержання знання слід в першу чергу відзначити потенційну загрозу для учня – нівелювання здатності концентруватися, виокремлювати головне в нескінченному масиві інформації, втрата здатності до теоретично-продуктивного мислення. Разом з тим, віртуалізація освіти може приводити також до виникнення позатериторіальних центрів продукування знань, центрів креативного мислення.

Список використаних джерел:

1. Трохименко В. Дистанційне навчання педагогічних працівників: досвід і проблеми / Трохименко В. // Післядипломна освіта в Україні. – 2004. – С. 29-32.
2. Огурцов А.П. Постмодернизм в контексте вызовов науки и образования / А.П.Огурцов // Вестник Самарской гуманитарной академии. Серия «Философия. Филология». – 2006. – № 1 (4). – С. 3-27. – С.14.
3. Эпштейн М. Информационный взрыв и травма постмодерна / М. Эпштейн // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.philosophy.ru/library/epstein/epsht.html>.